

NGHIÊN CỨU ĐỀ XUẤT CÁC GIẢI PHÁP SỬ DỤNG

KHÔN KHÉO ĐẤT NGẬP NƯỚC VEN BIỂN

KHU VỰC VỊNH TIÊN YÊN, TỈNH QUẢNG NINH

1. Họ và tên nghiên cứu sinh: NGUYỄN XUÂN DŨNG
2. Giới tính: Nam
3. Ngày sinh: 04/01/1979
4. Nơi sinh: Hà Tĩnh
5. Quyết định số 3678/QĐ-SĐH ngày 28 tháng 10 năm 2009 về việc công nhận nghiên cứu sinh năm 2009 của Đại học quốc gia Hà Nội.
6. Các thay đổi trong quá trình đào tạo: Không
7. Tên luận án: ***Nghiên cứu đề xuất các giải pháp sử dụng khôn khéo đất ngập nước ven biển khu vực vịnh Tiên Yên, tỉnh Quảng Ninh***
8. Chuyên ngành: Môi trường trong phát triển bền vững
9. Mã số: chương trình đào tạo thí điểm
10. Cán bộ hướng dẫn khoa học: 1. TS. Hoàng Văn Thắng; 2. GS.TS. Mai Đình Yên;
11. Tóm tắt các kết quả mới của luận án:

Nghiên cứu, hệ thống hóa xây dựng cơ sở khoa học và thực tiễn sử dụng khôn khéo đất ngập nước khu vực cửa sông, ven biển.

Đất ngập nước vịnh Tiên Yên có tính đa dạng sinh học cao và có vai trò đặc biệt quan trọng đối với kinh tế, xã hội và môi trường là nền tảng, cơ sở cơ bản cung cấp đầy đủ 4 nhóm dịch vụ hệ sinh thái (cung cấp, điều tiết, hỗ trợ và văn hóa) góp phần tích cực phát triển kinh tế, ổn định xã hội, bảo vệ môi trường và phòng tránh thiên tai trong vùng.

Luận án xác định được 05 bất cập trong việc quản lý và sử dụng tài nguyên đất ngập nước ven biển hiện nay ảnh hưởng đến việc sử dụng khôn khéo đất ngập nước ven biển khu vực vịnh Tiên Yên do 4 nguyên nhân cơ bản.

Bên cạnh những tồn tại và bất cập, việc quản lý và sử dụng khôn khéo tài nguyên thiên nhiên đất ngập nước vịnh Tiên Yên, Luận án xác định những thuận lợi (10 thuận lợi) và khó khăn (13 khó khăn) cũng như cơ hội (6 cơ hội) và thách thức (10 thách thức) nhất định với sự liên quan ở các mức độ khác nhau của các thành phần xã hội trong khu vực .

Giải pháp sử dụng khôn khéo đất ngập nước ven biển khu vực vịnh Tiên Yên, tỉnh Quảng Ninh trong mối quan hệ hài hòa hai chiều giữa hệ thống tự nhiên (các dịch vụ hệ sinh thái) và hệ thống xã hội (quản lý và sử dụng đất ngập nước) một cách hệ thống có sự tham gia, chia sẻ lợi ích giữa các thành phần xã hội trong khu vực theo 5 nguyên tắc, 6 bước, 5 giải pháp chung với các hoạt động cụ thể cùng với 2 mô hình đề xuất thí điểm cho 2/4 vùng môi trường. Các giải pháp cụ thể gồm: (1) Phân vùng môi trường khu vực nghiên cứu; (2) Xây dựng cơ chế quản lý hợp tác trong bảo tồn và chia sẻ lợi ích giữa các bên liên quan, đặc biệt là sự tham gia cộng đồng; (3) Ngăn ngừa ô nhiễm môi trường biển, suy thoái đa dạng sinh học và chủ động thích ứng với biến đổi khí hậu; (4) Tăng cường năng lực, nâng cao nhận thức cộng đồng và các bên liên quan; (5) Thúc đẩy các hoạt động nghiên cứu, hợp tác, xây dựng cơ sở hạ tầng quản lý hiệu quả tài nguyên ĐNN. Đề xuất hai mô hình bảo tồn sử dụng khôn khéo ĐNN tại 2/4 vùng môi trường được đề xuất thí điểm. Vùng 1, vùng bảo tồn là mô hình bảo tồn RNM dựa vào cộng đồng và vùng 4, vùng phát triển công nghiệp và cảng biển là mô hình bảo vệ môi trường dựa vào cộng đồng.

12. Khả năng ứng dụng trong thực tiễn:

Các giải pháp không chỉ có ý nghĩa với các nhà hoạch định chính sách tại vịnh Tiên Yên, Quảng Ninh mà còn là nghiên cứu điển hình tham khảo hữu ích cho các địa phương, các khu đất ngập nước ven biển khác trong việc quản lý, bảo tồn và sử dụng khôn khéo đất ngập nước.

13. Những hướng nghiên cứu tiếp theo:

Đánh giá mức độ suy thoái, tổn thương đa dạng sinh học, môi trường; tiến hành lựa chọn một số loại hình dịch vụ đặc trưng để lượng giá giá trị dịch vụ hệ sinh thái; đánh giá tác động của biến đổi khí hậu đến hệ sinh thái đất ngập nước; xây dựng cơ chế chia sẻ lợi ích cho một số loại hình dịch vụ hệ sinh thái với các bên liên quan.

14. Các công trình công bố liên quan đến luận án:

- (1) Nguyễn Xuân Dũng (2010), "Các kiểu đất ngập nước vịnh Tiên Yên", *Kỷ yếu Hội thảo quốc gia lần thứ hai về Môi trường và Phát triển bền vững*, Nhà xuất bản Nông nghiệp, Hà Nội, tr. 53-60.
- (2) Nguyễn Xuân Dũng, Hoàng Văn Thắng (2012), "Bước đầu đề xuất Khung đánh giá tác động của Biến đổi khí hậu đến Đa dạng sinh học", *Kỷ yếu Hội thảo quốc gia về Nâng cao sức chống chịu trước biến đổi khí hậu*, Nhà xuất bản Khoa học và Kỹ thuật, Hà Nội, tr. 103-113.
- (3) Nguyễn Xuân Dũng, Tô Thúy Nga (2013), "Sử dụng khôn khéo đất ngập nước vịnh Tiên Yên, Quảng Ninh trên cơ sở phát huy vai trò của các bên liên quan", *Tạp chí Môi trường*, Tổng cục Môi trường (Số 12), tr. 38-40.
- (4) Nguyen Xuan Dung, To Thuy Nga (2013), "Wetland Management in Vietnam", *Newsmagazine of the ASEAN Center for Biodiversity*, Vol.12 (No.1), pp. 22-24.

- (5) Nguyễn Xuân Dũng (2014), "Sử dụng khôn khéo đất ngập nước và đề xuất giải pháp sử dụng khôn khéo đất ngập nước vịnh Tiên Yên", *Tạp chí Tài nguyên và Môi trường*, Bộ Tài nguyên và Môi trường (Số 2), tr. 22-24.